

podříše **Semenné rostliny**

Rozmnožují se pomocí semen.

Stavba těla semenných rostlin

Pletiva vytváří rostlinné orgány. Ty jsou : a) *vegetativní* – kořen, stonek, list-
umožňují život rostliny
b) *reprodukční* – květ a plod-
slouží k rozmnožování

KOŘEN

Je to podzemní část rostliny.

Funkce: 1. upevňuje rostlinu v půdě
2. přijímá vodu s rozpuštěnými minerálními látkami a rozvádí je
3. má zásobní funkci
4. nepohlavní rozmnožování

Stavba kořene – a) *vnější* – dvouděložné – mají hlavní kořen a z něj vyrůstají
Postranní kořeny
Jednoděložné – hlavní kořen zastavuje růst, vznikají
Kořeny náhradní- svazčitý kořen

b) *vnitřní* – na povrchu je *pokožka*- vyrůstají z ní *kořenové vlásky*
(zvětšují povrch kořene), pod ní je *prvotní kůra*, ve
střední části je vodivé pletivo-*cévní svazky*, střed vyplňuje
je dřev, Špičku kořene tvoří *kořenová čepička* (růst
kořene do hloubky).

Přeměny kořene – kořeny mohou být přizpůsobeny k různým funkcím
Zásobní – shromažďují zásobní látky např. kořenové hlízy,
bulvy
přichycovací – slouží k přichycení k podkladu, jsou u popí-
navých rostlin (psí víno, břechťan)
vzdušné – k přijímání vzdušné vlhkosti u tropických rostlin
parazitické – pronikají do vodivého pletiva jiných rostlin
(jmelí)

Význam kořene - jako potravina- mrkev, petržel, celer, křen, cukrová řepa
Jako lék- kostival lékařský aj.

STONEK

Nadzemní orgán, vyrůstají na něm listy, květy a plody.

Funkce:

1. vede vodu a minerální látky z kořenů do listů
2. vede vodu a produkty fotosyntézy z listů do místa spotřeby
3. umožňuje růst rostliny
4. u některých má zásobní funkci

Typy stonku:

a) **BYLINY** – mají dužnatý stonk- 1. *lodyha*-nese listy
2. *stvol* – bezlistý stonk
3. *stéblo*- dutý stonk s kolénky

Vnitřní stavba stonku – *pokožka*- tvoří povrch

Dužnina – vyplňuje vnitřní část stonku

Cévní svazky – tvoří je vodivé pletivo, skládá se :

1. lýko – organické látky(dolů)

2. dřevo – anorganické (nahoru)

Kambium- dělivé pletivo- tloušťnutí stonku

Přeměny stonku – *oddenek*- podzemní stonk

Oddenková a stonková hlíza – zásobní funkce (brambor, Kedluben)

Kolce – mají ochrannou funkci, připomínají trny (trnka hloh)

Šlahouny – jsou plazivé a mohou zakořenit (jahoda)-

Nepohlavní rozmnožování

Úponky – slouží k přichycení k opoře (vinná réva)

b) **DŘEVINY** – mají dřevnatý stonk 1. *stromy*- stonk tvoří kmen a korunu
2. *keře* – netvoří kmen, větvi se u země

Vnitřní stavba stonku – *kůra*- má typickou barvu a strukturu u různých dřevin
(u starších se odlupuje- borka)

Lýko – je pod kůrou

Dřevo- vyplňuje vnitřek stonku

Kambium – druhotné tloušťnutí- tvorba letokruhů
(jarní a letní dřevo)

LIST

Nadzemní orgán, který vyrůstá ze stonku.

Funkce: 1. fotosyntéza
2. dýchání – uvolňování energie
3. průduchy se odpařuje voda

Vnitřní stavba listu – svrchní a spodní stranu listu tvoří pokožka. Na spodní straně jsou průduchy- výměna plynů a odpařování. Uvnitř je pletivo obsahující chlorofyl- asimilační – Fotosyntéza.

Vnější stavba listu – většinu listů tvoří čepel u většiny je i řapík- *řapíkaté Listy*, u některých není- *přisedlé listy*. Řapíkem prochází Cévní svazky, které se v čepeli větví v nápadnou *žilnatinu*.
Jednoděložné-souběžná žilnatina
Dvouděložné – rozvětvená žilnatina

Tvar listů – podle stavby čepel dělíme listy na
a) jednoduché – mají celistvou čepel- srdčitý, kopinatý, vejčitý tvar např. lípa, buk, habr
b) složené – čepel tvoří více listů – 1. *dlanitě složené*- trojčetné, čtyřčetné, pětičetné
Jahodník, jírovec
2. *zpeřené*- lichozpeřené, Sudozpeřené- růže, jasan

Okraje listů – jsou rozmanité- celokrajné, pilovité, zubaté, vroubkované, Laločnaté

Postavení listů na stonku- a) střídavé- trávy
b) vstřícné- kopřiva
c) přízemní růžice- prvosenka
d) přeslen- svízel

přeměny listů – *zásobní* – jsou dužnaté- cibule (ztloustlé dolní části listů)
ochranou – listy jsou přeměněny v trny- kaktus

Význam listů – jsou potravou býložravců, tvoří součást potravy člověka (zelí)
Mohou obsahovat léčivé látky, používají se i jako koření